No. 249 1835.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Dingsdag 20 October.

De GOUVERNEUR der PROVINCIE *NOORD-BRABAND*, ontvangen hebbende eene missive van den Heer Generaal-Majoor, Kommandant der Artillerie bij het Leger te velde, van den 12den dezer maand, houdende berigt, dat op den 19den en 21sten daaraanvolgende, des morgens van 9 tot na den middag 3 uren, op de Kempische heide, nadendag in de rigting van de Turfvaart naar Beerschot, door de ligtende Batterijen te Lillo en Fort Frederik zal geschoten worden.

Brengt zulks ter kennis van de Besturen der Gemeenten om voorschreven heide gelegen, met aanschrijving, om ijdere Ingezetenen daarvan te waarschuwen, ten einde dezelve van ongelukken, het terrein, hetwelk door het schieten zal bestreken worden, gedurende de voors. oefeningen worde vermeden.

En zal dit besluit wijders in de binnenvolgende Provincie uitkomende Nieuwspapieren worden geplaatst, ten einde daaraan meerdere publiciteit te geven.

's-Hertogenbosch, den 13. October 1835.

De Gouverneur voorzegd:
Hon. VAN DEN BOGAERDE,
voor eensluidend afschrift
De Griffier der Staten,
F. H. VERHEIJEN.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT

Uit Spanje. — Volgens eene overeenkomst zal heden tusschen de regering van Leuven en de gedelegeerden van de katholijke universiteit gestreden zijn, deze laatste thans in Leuven worden gevestigd. De staat doet daarvoor aan gemelde universiteit afstand van vijf verschillige collegien, waaronder het gebouw behoort waar vroeger het collegium philosophicum in gevestigd was. De stad moet voorts de kosten goedmaken die vereischt zullen worden om de genoemde gebouwen voor derzelver nieuwe bestemming in te richten en blijft tevens met het onderhoud van dezelve belast.

— De minister *Thiers*, die van Brussel den weg naar Aken ingeslagen had, is nu reeds weder te Parijs terug.

— Bijstand een in de belgische bladen voorkomenden staat, zijn er onder de troepen, die in het kamp van Beverloo waren gelegerd, niet minder dan 1,291 zieken geweest en zijn er 99 militairen door ongelukken toevallen gekwetst geworden.

— De tot gezant te Rome benoemde graaf *Vilain XIIII* zal in zijn gouvernement van Oost-Vlaanderen vervangen worden door den heer *Schiervelt* of *d'Hane de Potter*. Omtrent de benoeming van zeergemelden als gezant, schijnen geene moeijelijkheden te hebben bestaan, die zij uit den weg zouden zijn geruimd. Gemelde graaf de Theux zou hare zelfstandigheid aan de belgische bladen meegedeeld hebben, ten einde de bevolking te overtuigen der noodige leerlingen voor het collegium philosophicum te Leuven te kunnen vinden. — Thans zou ook de heer *Gerlache* uit het gouvernement van Henegouwen vervangen worden door den heer *Rouppe de Bouillé* of *F. de Sauvage*.

— De belgische bladen nemen uit de engelsche het berigt over, dat de belgische gezant te Londen *van de Weyer* door vorst *Leopold* tot rotendaat van het landgoed Claremont benoemd is. Sommigen hunner meenen dat nog slechts dit aan het geluk van den door de fortuin reeds zoo begunstigden advokaat ontbrak, inmers kon hij nu, bij elke omwenteling der politieke zaken er nog altijd toch op rekenen den post van eersten bediende eens buitengaats te behouden.

Weenen (17 *October*) waren de fondsen te Frankfort gecoteerd: Belg. 101¾; Oost. Metall. 102¾; Spanje. Passet. 34, 30½; Lotterij 105¾, 45¾, 42¾, ¾; Cortes 30¼, 30, 30⅛; Uitgest. 34½; Pas. Cortes 92; Spaansche 92; Port. L. 101¼; Id. te Antw. 99; Bons 6%.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 16den October.

Het dagblad van Madrid deelt het dekreet mede, waarbij de koningin-regentes den generaal *Alava* uit de functien van minister van buitenlandsche zaken heeft ontslagen, en op dienzelfden tijd tot gezant en minister-plenipotentiaris te Londen heeft benoemd.

Verder zijn de berigten die men onder dagteekening van den 7den uit Madrid heeft ontvangen vrij geruststellende. Het dekreet waarbij de cortes werden bijeen geroepen schijnt ook in Andalusien gunstige indruk te hebben gemaakt, immers in zooverre dat eenige der aanzienlijkste ingezetenen van Sevilien en andere plaatsen den heer de *Mendizabal* alaldaar hebben te kennen gegeven, dat zij met een groot gedeelte der bevolking bereid waren het gouvernement te ondersteunen. De jantes weigeren tot nog toe zich te onderwerpen, doch men meent dat zij weldra bij de menigte genoegzaam bijstand zullen vinden, en vijandelijk kunnen optreden met krachtdadigheid zullen moeten opgevat. Een der bestuurders van de Engelsche legatie is met eene bijzondere zending naar Cadix vertrokken, om aldaar de gemoederen tot bedaren te brengen, en de [illegible] afgevaardigden dier provincie, de HH. *Alcala Galiano* en [illegible] hebben aan den president te kennen gegeven, dat zij in [illegible] van het [illegible] hunner medeburgers hadden verloren.

De graaf *de las Navas* bevond zich nog te Manzanares, doch men wil dat het zoogenaamde herstellings-leger, hetwelk hij aanvoert, reeds tot op 2 a 3 duizend man is ingesmolten. De vrijwilligers van Cadix zijn met hunnen bestelhebber *Osorio* teruggetrokken, en een ander korps, dat zich bij hem zoude voegen, heeft in het district Carolina zijnen marsch gestaakt. Intusschen zijn de commissarissen die werden afgezonden om hem tot onderwerping te brengen, in den avond van den 4den dezer onverrigter zake in de hoofdstad teruggekomen.

Men wil eindelijk dat de leden der *Mendizabal* de vrijwilligers, die zich in onderscheidene provincien hebben aangeboden om de Karlisten te bestrijden, in de omstreken van Burgos zal vereenigen, en tevens met den meesten nadruk bij het Portugeesch bestuur op het zenden van een hulpkorps heeft aangedrongen.

— Van de grenzen schrijft men niets belangrijks, dan dat don *Carlos* te Estella eene magt van ruim twintig duizend man heeft bijeen gebragt, en zoo het schijnt eene of andere gewigtige onderneming in den zin had.

De generaal *Mina* is niet, gelijk men vroeger meldde door Aragon naar Barcelona vertrokken, maar heeft zich te Port Vendres aan boord van een Spaansch vaartuig begeven, dat hem naar Barcelona moest overbrengen.

— De ministers van oorlog en marine hebben dezer dagen verscheidene conferentien met den hertog *van Orleans* gehad. Men wil dat er van eene belangrijke expeditie in het rijk van Algiers kwestie is.

— In het paleis van de kamer der pairs worden alle toebereidselen gemaakt, om weldra tot de behandeling van het proces tegen *Fieschi* over te gaan. *Morey*, die als medeplichtige daarin betrokken is, en zints lang weigerde eenig voedsel te gebruiken, moet gisteren zijn overleden.

— Heden (15 *October*) waren de fondsen gecoteerd: 5 pCt. Cons. 108,90; op tijd 108,95; 3 pCt. cons. 82,25; op tijd 82,35; Rap. rent. 99,75; op tijd 99,60; Sp. *Guebhard* 34; Passet. 55⅝; 2½ pCt. niet genoteerd; Cortes 34¼; Id. Coupons 15⅛; Uitgest. 14½.

NEDERLANDEN.

HAGA, den 19den October.

Bij Koninklijk besluit van den 11den dezer, is, tot Nederlandschen consul te La Guayra, in Zuid-Amerika, benoemd de heer *W. H. Dalelieux*.

— Het gerucht wegens de verplaatsing van eenige gouvernements der provincien, door de *Utrechtsche Courant* het allereerst medegedeeld, heeft zich tot nu verre *niet* bevestigd.

— De pajaarstorpen hebben weder gedeeltelijk schade en ongelukken ter zee veroorzaakt. Zoo wordt bijv. van Terschelling gemeld, dat palingen aan de Hollingen te huis behoorende 't zaik met al het volk is verongelukt, en een mede te Harlingen te huis behorend galjoottschip, komende uit Noorwegen, is gestrand; ook is waarschijnlijk deze jongedochter van Terschelling met negen hoofden verongelukt, vermits eenig wrakhout van dezelve was aangespoeld. Eindelijk was bij Ameland een gedeelte eener houtlading drijvende gezien.

Den 11den october zijn in de Noordzee opgenomen en te Texel aangebragt, de stuurman en drie matrozen van de Hoogduitsche schuit *Maria Elisabeth*, kapt. *P. F. Lisungh*, welk schip te vergeefs en waarbij de kapitein en twee matrozen het leven hebben verloren.

Het Nederlandsche schip *Margaretha*, kapt. *H. J. Veen*, van Harlingen is eenige dagen in het Kanaal, des middags bij helder weder, door een Engelsch schip aangezeild, en vervolgens spoedig te Oudsoon binnengeloopen; het Engelsche schip, dat [illegible] oogenblikkelijk gezonken, hebbende de equipage slechts [illegible] had om zich met de boot aan de Deensche kust te redden.

— Het volgende verslag hebben wij slechts in een deel der exemplaren van ons vorig nommer kunnen opnemen:

Vrijdag avond is het bevorens aangekondigde huishoudelijke muzijkfeest der 's Gravenhaagsche afdeeling van de maatschappij tot bevordering der Toonkunst, in de Luth. kerk te 's Gravenhage, in de grootste orde en ten genoege van alle aanwezigen afgeloopen. De directie over het orkest en het koor werd gevoerd door den heer *J. H. Lubeck*, hof-kapelmeester. Het koor was zamengesteld uit leden der maatschappij, zoo wel heeren en dames, alsmede uit kweekelingen der Koninklijke Muzijkschool en andere Toonkunstenaren. Het bevatte ruim een 100tal personen. Het orkest bestond uit de leden der Koninklijke hofkapel en uit onderscheidene beoefenaren der muzijk. Het feest was in twee gedeelten gesplitst. Bij het eerste werd uitgevoerd *de Hymne*, van *W. A. Mozart* en het eerste deel van het Oratorium *die Letzten Dinge* van *Spohr*; bij het tweede, het tweede deel van gemeld Oratorium en de lofzang van *Haendel* (de 100ste Psalm). De uitvoering der muzijkstukken was schoon en treffend; met veel gevoel werden *die Letzten Dinge* gezongen en gespeeld. De solos werden gezongen door: de sopraan, Mev. *Arntzenius* en Mej. *L. Morel*; de alto, Mej. *J. Agresan* en Mej. *van Lier*; de tenor, den heer *Tahsetski*; en de bas, de heeren *Soury* en *Sobels*.

De brusselsche bladen melden dat vorst *Leopold* zijne reis naar Parijs wegens ligte ongesteldheid eenigzins uitgesteld heeft.

— De degen voor den maarschalk *Gérard* is thans op de tentoonstelling van de nijverheid te Brussel voor het publiek zigtbaar. Eene deputatie moet dezelve naar Parijs aan den maarschalk gaan overbrengen.

— Volgens den *Courrier* hebben er onder de nog overgebleven troepen in het kamp van Beverloo zware oneenigheden en vechtpartijen plaats gehad.

De Londensche dagbladen tot en met zaturdag, den 17den, houden weinig belangrijks in. De *Times* had voor eenige dagen gezegd, dat er van gouvernementswege artilleristen naar den generaal *Evans* in Spanje gezonden waren. Zulks wordt in den *Courrier*, van den 16den, stellig tegengesproken. Dien dag stonden ter beurze de 3 pCt. cons. 91⅛ à 91; Nederl. 2½ pCt. 54⅜ à ⅝; dito 5 pCt. 100⅜ à ¼; Spanje 43 à ½; dito (1834), 41 à ½; Portugal (nieuwe), 86¼ à 88; Brazilie, 84½.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 16den October.

Het *Journal des Debats* bevat heden een vrij uitvoerig betoog over de jongste krijgsverrigtingen in Katalonien, dat vooral niet gunstiger luidt dan hetgeen vroeger door hetzelfde dagblad omtrent den toestand van Navarre en de Baskische provincien werd gezegd. De generaal *Pastor*, die in de eerste dagen van september uit Barcelona werd afgezonden, om de afdeeling Navarrezen die onder *Guergué* in Katalonien was doorgedrongen, terug te drijven, moet van den beginde af zeer ongelukkig in zijne operatien zijn geweest. De rivier Ségré, die langs Seo d'Urgel en door Lerida loopt, moest de hij te bezetten, doch vond hij al de versterkte punten door de troepen verlaten, en zou waarschijnlijk onverrigter zake zijn teruggetrokken, indien niet het vreemde legioen en eene divisie van het leger van *Cordova*, onder *Garrea* hem waren bijgesprongen, en deze vereenigde magt de karlisten had genoodzaakt, het beleg van Urgel op te breken en in de bergen eene schuilplaats te zoeken. Naauwelijks echter waren de beide hulpkorpsen naar Arragon en Navarre opgetrokken, of de vijand kwam op nieuw te voorschijn, en de generaal *Pastor* was des te minder in staat hen tegenstand te bieden, daar hij zijn leger in twee korpsen had verdeeld, om de kleinere benden die de provincie doorkruisten, te vervolgen. Een dezer korpsen werd door *Guergué* overvallen, en met groot verlies teruggedreven; en, van alle zijden door karlistische benden omringd, terwijl hunne hoofdmagt, oneindig sterker dan de zijne, regt op hem aanrukte, was de generaal *Pastor* verpligt op zijne beurt, in de bergen veiligheid te zoeken, en langs eenen grooten omweg zich naar Cervera te begeven. Het is van daar dat hij aan de junta van Barcelona heeft geschreven, om zich te beklagen dat hem geen onderstand werd gezonden, verklarende dat hij hare nadere bevelen zoude afwachten, doch niets belangrijks kon ondernemen, daar toch de vijand eene geduchte overmagt had, en de bevolking grootendeels de partij van don *Carlos* was toegedaan. De slotsom van dit alles is, dat het noordelijk gedeelte van Katalonien het gezag van dezen Vorst erkent, en zich alzoo een leger van voor 't minst tien duizend man heeft gevormd, dat bereid is elk oogenblik de overige deelen der provincie te bezetten. — De bijzonderheden die men heden van de grenzen heeft ontvangen voegen hierbij, dat Figueres thans werkelijk door de karlisten is ingesloten, en de gemeenschap met Barcelona gehoels afgesneden; terwijl het *Journal de Paris* eene telegrafische depeche mededeelt, volgens welke de Navaresche divisie eenen vergeefschen aanval op Lerida heeft gewaagd, en 130 karlisten met den graaf *d'Espana* aan het hoofd, den 13den dezer op Fransch grondgebied eene schuilplaats hebben gezocht.

Uit Saragossa schrijft men dat een korps stedelijke militie, hetwelk van daar tegen de karlisten was uitgetrokken, met verlies is teruggekeerd, en dat het gemoed op het gezigt der gekwetsten, die naar de stad werden gevoerd, in beweging is geraakt, een zestal personen die als aanhangers van don *Carlos* bekend staan uitgeleverd heeft verlangd, en eindelijk de opperste regtsmagt de ter dood veroordeeling heeft afgedwongen van onderscheiden staatkundige gevangenen, die werkelijk den 7den zouden zijn geëxecuteerd. Men was daarenboven voor eene plundering beducht. De generaal *Seraso* die het militair bevel voerde moest zijn ontslag hebben gevraagd.

Uit Bajonne meldt men, dat de generaal *Jaureguy* zich met zijne chapelgorris van St. Sebastiaan naar Bilbao zoude begeven, en dat de generaal *Cordóva* den 7de eene voorwaartsche beweging naar de zijde van Estella heeft gemaakt, doch daar de karlisten de overhand hadden, den volgenden dag naar Los Arcos is terug getrokken.

De nadere berigten die men onder dagteekening van den 17den uit Madrid heeft ontvangen, bevestigen dat de juntas van Andalusien in hunnen tegenstand volharden, en het gouvernement nog altijd bezorgdheid inboezemen.

— Het *Mémorial Bordelais*, dat voor een half ministerieel dagblad doorgaat, maakt melding van een ontwerp om te Parijs een congres te vereenigen, dat over de Spaansche belangen zoude raadplegen. Naar den zin der redactie zouden echter Frankrijk, Engeland en Portugal daarbij alleen dienen vertegenwoordigd te worden, en moest men de Noordsche mogendheden van alle invloed op de zaken van het binnenland uitsluiten.

— De Fransche zaakgelastigde te Weenen, de graaf de *St. Aulaire*, heeft gisteren bij den koning zijne afscheids-audientie gehad.

— Men wil dat er bij het leger, vooral onder de onderofficieren der regimenten, die in de zuidelijke departementen bezetting houden, nog dagelijks arrestatien geschieden. Degenen die verdacht zijn van aan geheime genootschappen deel te hebben genomen, worden meest alle zonder regterlijk onderzoek naar Algiers overgebragt.

— Heden (16 *October*) waren genoteerd: 5 pCt. kont. 108,65; op tijd 108,60; 3 pCt. kont. en op tijd 82,15; Nap. rest. kont. 99,45; op tijd 99,50; Sp. *Guebhard* 35⅞; Perpet. 35⅜; 5 pCt. 20½; Cortes 34⅛; Coup. 19½; Uitgest. 14¼.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 16den October.

Z. D. de landgraaf van Hessen-Homburg is gisteren op zijne reis naar Luxemburg hier doorgekomen.

— Ook de adjudant-generaal des keizers van Rusland, graaf *Orloff*, is uit Töplitz alhier aangekomen.

— Te Hanover heeft den 12den dezer, ten gevolge van het exerceren der troepen, waarbij de nieuwgetrouwden te digt opdrongen en weshalve eenige slagen met het plat der sabel door de waarnemende dragonders moesten worden uitgedeeld, eenige opschudding plaats gehad. Een kleedermakersknecht, die, behalve dat hij het voorst onder de dringenden stond, bovendien nog had een lijst wonde bekomen en moest dus naar het gasthuis worden gebragt. Spoedig liep het gerucht, dat de soldaten moordtooneelen onder het volk hadden aangerigt; er ontstond een oploop naar de kazernes der troepen en men was voor ernstige gevolgen bevreesd, zoodat de militairen genoodzaakt waren de volkshoopen uit een te drijven, waarbij ongelukkigtwijs ingezetenen zwaar gewond zijn geworden.

— Onder dagteekening van 14 October wordt uit Berlijn het volgende gemeld:

» Naar luid van berigt uit Silezie zal de koning den 16den Erdmansdorf verlaten en over Goldberg en Hayman tot Grünberg reizen, alwaar het nachtverblijf wordt gehouden. Den volgenden dag vervolgt Z. M. de reis naar Berlijn.

» De van Kalisch terugkeerende Russische troepen zijn den 8sten en 9den dezer maand te Posen aangekomen en ook daarmede op het liefderijkst ontvangen; zij zijn bij de burgers ingekwartierd en zullen eerstdaags aan boord van daartoe reeds hier wachtende vloot worden ingescheept.

» De Russische vice-kanselier en minister van buitenlandsche zaken, graaf *van Nesselrode*, is uit Dresden hier aangekomen.

» Uit Warschau vernemen wij verder, dat de [illegible] uit het kamp van Kalisch naar [illegible] der regimenten huizenlijk [illegible] afscheidsmaal hebben gegeven, waarbij de prins *Paskewitsch* tegenwoordig was en ondersoheiden toasten werden uitgebragt."

— De pruissische Staats-courant meldt uit Dresden van den 10den dezer, dat de keizerin van Rusland van Praag naar Fischbach was vertrokken, waar de keizer, na een korten uitslap naar Weenen te hebben gemaakt, den 15den ingelijks zou aankomen, en waar de verjaardag van den kroonprins van Pruissen alsdan in den kring der beide vorstelijke familien zou gevierd worden.

— Uit Weenen schrijft men van den 10den, dat de Keizer van Rusland den vorigen dag gediseerd [illegible] van Praag aldaar is aangekomen en in het hotel van [illegible] gezeten is afgestapt. Na de ouders van Gemahlin Kroonprinsin-generaal te hebben aangetroffen, had de Keizer zich terstond naar Schönbrunn begeven, om een bezoek bij de Keizerin Weduwe af te leggen en vervolgens bij de overige aanwezende leden der keizerlijke familie. In den morgen van den 10den had de Keizer, in burgerkleeding, zonder geleide, de straten van Weenen doorwandeld, en verscheidene winkels aankoopen gedaan; later had hij zich in deftiger gezet om bezoeken af te leggen, en had zich vervolgens naar de kerk der kapucijnen begeven, aldaar den keizerlijken grafkelder doen openen en een gebed bij de zerk der graftombe van zijnen Keizer *Frans* gedaan. Des middags zou er groot diner op Schönbrunn zijn, waarna de Keizer weder naar Praag wilde terugkeeren, om daar nog met het laatst Keizer *Ferdinand* te ontmoeten, waarna hij zich over Kiew naar Petersburg terug begeft. Met den Keizer bevonden zich

alleen de generaal adjudant-generaal *von Benkendorf* en de van wege den Keizer van Oostenrijk aan Keizer *Nicolaas* als vleugel-adjudant tijdelijk toegevoegde vorst *Karel von Lichtenstein*. De reden van 's Keizers zoo onverwachte als kortstondige komst schijnt voornamelijk geweest te zijn om een bezoek bij de Keizerin weduwe af te leggen.

— Te Weenen zijn van Praag weder teruggekomen Z. K. H. de aartshertog *Franz Karel*, alsmede de keizerlijke gezant aan het Londensch hof vorst *Esterhazy*. De russische gezant *von Tatitscheff* gelijk mede vorst *Metternich* worden den 11 of 12den verwacht. De keizer en keizerin zullen spoedig volgen.

Zoo men te Weenen vernam had de oostenrijksche veldmaarschalk, hertog *van Saxen-Coburg*, het voorstel voor het huwelijk zijns zoons met de portugesche koningin dona *Maria* aangenomen, en was een courrier met het bericht daarvan naar Lissabon vertrokken. De jonge prins zou tegen April aanstaande zich over Brussel en Londen naar Lissabon begeven en zich inmiddels gedurende den winter in de portugesche taal oefenen.

— Z. K. H. de kroonprins van Beyeren is den 11den en de prins *Karel* van Beyeren den volgenden dag te München aangekomen. Den 12den werd te München plegtig het 25jarig huwelijksfeest van den koning en de koningin gevierd. Te München werd bij die gelegenheid de eerste steen gelegd tot een nieuwe wijk in de Max voorstad. Te Augsburg [illegible] gevierd. Den [illegible] van het monument ter gedachtenis van [illegible] koning *Maximiliaan Joseph* op het plein van denzelfden naam plaats. De october-feesten zouden met een prachtig vuurwerk besloten worden.

— Van de Italiaansche grenzen wordt geschreven, dat de meeste fransche karlisten, die zich in de laatste jaren te Turijn ophielden, Piemont verlaten hadden. Hun vertrek was het gevolg van een koninklijk besluit, waarbij hunne verwijdering bevolen werd, niet uithoofde de koning van staatkundige denkwijze veranderd was, maar ten gevolge van de bemoeijingen in allerlei aangelegenheden en intrignen dezer lieden, bijzonder eener dame, die eene voornaame rol aan het hof van *Lodewijk XVIII* had gespeeld. Velen dier karlisten hadden zich naar Zwitserland begeven en wilden later naar Napels gaan.

— Uit Turijn wordt van den 28sten l. geschreven, dat de koning ten gevolge van het tusschen Sardinjen en Portugal gerezen misverstand, bevolen had de geheele Sardinische vloot uit te rusten. Dezelve bestond uit zeven fregatten, waaronder vier van 64 stukken, drie korvetten, drie brikken, een aantal galeijen en kanonneer-bevens drie stoombooten.

— In berigten uit Rome tot den 3den October wordt gemeld, dat de regering eindelijk de gelijkmatige verdeeling der grondbelasting naar den maatstaf van het kadaster had vastgesteld. De stad Rome met het gebied tot haar behoorende, welke tot heden in vergelijking met de provincien zeer bevoorregt was, zou nu het dubbel van de vroeger opgelegte belasting moeten betalen. Hoe billijk die verhooging ook was, zou dezelve echter den stedeling zeer drukken, vooral in den beginne, daar men tegen den winter geen uitzigt op talrijk komende vreemdelingen had. Of het bedoelde herstelling door het geheele land bij de nieuwe regeling meerder opbrengen zou was nog twijfelachtig.

H. M. de koningin weduwe van Napels is op hare terugreis over Duitschland te Rome aangekomen.

Don *Miguel* was van [illegible] te Rome terug. Hij zou bij den heer [illegible] op [illegible] tot Cattaglio, bij Padua, een [illegible] gebragt, en sedert sprak men van een huwelijk van [illegible] met eene der princessen van Modena. Omtrent het doel van zijne plotselijke reis naar Venetie en even spoedige terugkeer, liepen voorts allerlei geruchten; sommigen meenden dat zij om financiele redenen was ondernomen; anderen dat hij de prinses *van Beira* had willen bezoeken, doch dat de oostenrijksche regering hem niet gaarne verder in de oostenrijksche staten had zien komen.

Bij een pauselijk breef waren weder een deel boeken op den index van verbodene werken geplaatst.

— Bij de fransche ambassade te Weenen is een courrier uit Konstantinopel aangekomen, die middelijk de reis naar Parijs heeft voortgezet. Door dezelven heeft men de berigten vernomen van het demonstratief door den *Kiamely* Woensdag tot een einde te brengen bijeenkomen der afgevaardigden der Schijvaris van Soutari hadden daarop hunne posten voor de grootheerlijke troepen geopend en hen met vreugde ontvangen. Sedert was de rust en tribants hersteld en het gezag van den sultan weder [illegible] worden. Degenen die aan het oproer hadden deel genomen hadden [illegible] hunne wapenen uit te leveren; doch dacht men dat [illegible] eene amnestie zou worden afgekondigd. De pacha, in het [illegible] naar Konstantinopel worden opgezonden. Het gebied op de [illegible] had nu in last gekregen naar Tripoli te zeilen; waarheen men dacht dat de tweede expeditie, die nog te Konstantinopel [illegible] uitgerust, hetzelve volgen zou.

— Uit Konstantinopel wordt van den 22sten l. gemeld, dat uit het legerkamp van *Reschid* Pacha van de kusten van Syrien het bericht was ontvangen, dat de zoon van den Druzen vorst *Halil Bekir*, afgezanten aan hem gezonden had met den voorslag zich met zijn leger aan de Porte te onderwerpen en de hoofden der Sultane te ontvangen, en met aanbod zijne twee zonen als gijzelaars aan *Reschid*-pacha te handen te stellen. In geheel Syrien was men sportelings bezig het voorbeeld der Druzen te volgen, en dacht men dat *Ibrahim*-pacha gedwongen zijn zou dit landstreek te ruimen.

In dezelfde berigten wordt gemeld, dat de gezant aan het persische hof, de heer *Ellis*, die zich met lord *Durham* aan boord der oorlogsstoomboot *Pluto* heeft ingescheept, van Odessa naar Trapezunt zou oversteken, om van daar de reis naar zijne bestemming te vervolgen.

— Te Weenen waren den 10den October genoteerd: Metall. 102⅞; 4 pCt. 99⅛; Bank-actien 1546.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

Hoofdvereischten van eenen goeden ijzeren Spoorweg. — De Heer John Herapath geeft in N°. 616 van het *Mechanic Magazine*, als hoofdvereischten tot het bekomen van eenen goeden ijzeren spoorweg, het volgende op: 1) de weg moet bijna horizontaal zijn, en mag op de Engelsche mijl niet meer dan 10, of ten hoogste 15 voet klimmen; uitgezonderd in allen gevalle voor eene kleine streek, die eene helling of eene lange volkomene vlakte voorafgaat; 2) hij mag nergens, uitgezonderd in allen gevalle aan de einden, scherpe kromten hebben; 3) mag hij, tot vervoer van reizigers bestemd zijnde, geene tunnels hebben. — Om het eerste dezer drie punten toe te lichten, haalt hij de Wyhston en Sutton schuinsche vlakten op den Liverpool-Manchester-spoorweg aan, die bij eene lengte van 1½ mijlen of bij een klimmen van 56 voet per mijl reeds in de eerste halve mijl de snelheid der stoomwagens van 33 op 16 of 8 mijlen per uur reduceren, en die de wagens niet zelden geheel zoude doen stilstaan, wanneer aan deze schuine vlakken geene hulpmachines ten dienste kwamen, welke de Maatschappij jaarlijks 1000 pond sterl. aan kosten veroorzaakten. — Ten aanzien van de kromten, welke de wrijving vermeerderen, de snelheid verminderen, de machines meer afslijten, en bovendien bij groote snelheden door de middelpuntschuwende kracht gevaar aanbrengen is Herapath van gevoelen, dat aan de ijzeren spoorwegen, uitgezonderd aan de einden, nergens eene kromme lijn geduld moet worden, wier radius korter dan 1 tot 1½ mijl is. — De tunnels eindelijk moeten, volgens hem, geheel vermeden worden, wanneer aan de ijzeren spoorweg eenen duurzamen goeden uitslag verzekerd zal worden. Hij zegt te dien aanzien het volgende, hetwelk zeer aan overdrijving schijnt te grenzen: „De plotselinge overgang uit de vrije en opene lucht in de vochtige, ingesloten en schadelijke lucht des tunnels, uit het heldere daglicht in eene slechts door eenige lampen verlichte nachtelijke duisternis, behooren nog niet tot de grootste hadeelen der tunnels, ofschoon zij zeker velen afschrikken zal, van het rijden door zulk eenen tunnel. Onmogelijk echter laat zich al den nadeeligen invloed beschrijven, welke des winters het verschil van temperatuur in den tunnel en buiten denzelve, en het verdoovende geruisch van den naar buiten stroomenden damp, welke, bij gebrek aan ventilering, met koolzuurdeeltjes overladen, de wagenrij omgeven zoude, op de reizigers uitoefenen moesten. En wat zal men eerst in geval van een plaatsgrijpend ongeluk in eenen mijlenlangen, naauwen, met 3 tot 400 voet aarde bedekten, duisteren tunnel, aanvangen? Ik houd derhalve de tunnels, die in het geheel geene vergoeding opleveren, voor de kosten en de gevaren, welke zij met zich slepen, voor een der grootste nadeelen, waarmede een ijzeren spoorweg kan behebt zijn. In de beide tunnels, welke zich aan het einde der Liverpool-Manchester ijzeren spoorweg bevinden, worden de wagens niet door Locomotief-machinen, maar door stationnaire stoom-machines en met touwen voortgebragt; ja ik weet niet dat er tot heden een tunnel bestaat, waardoor stoom-wagens rijden, en als men eens de proef zal genomen hebben, zoo zal men zeker bevinden, dat de ongemakken voor de reizigers zoo groot zijn dat zulk een stelsel niet lang bestaan kan, en dat of de constructie der stoommachines veranderd of het tunnel-systema opgegeven moet worden." De kosten van eenen tunnel worden door Herapath per Yard op 40 pond st. of per duim op 1 pond 2 shil. 8 D. (circa *f* 13,60) berekend, hetwelk wel te laag zoude kunnen zijn.

ALLERLEI.

Te Londen telt men tegenwoordig 892 boekwinkels, (dus bijna zoo veel als in geheel Duitschland). Onder dezelve bevinden zich 503, die tevens papier, pennen en verdere schrijfbehoeften verkoopen. Eigenlijke boekhandelaars met eigen drukkerijen heeft men er slechts 27, van welke 6 uitsluitend eigen product afleveren, maar de 21 andere ook boeken in vreemde talen verkoopen. Het getal der in Engeland verschijnende boekwerken bedroeg (uitgezonderd de pamphlets, de nadrukken en de periodieke werken) in 1828 slechts 842 en in 1833 daarentegen 1180; het getal boekdeelen eerstgenoemd jaar 1105 en in het laatstgemelde 1537. In de jaren 1828 tot 1833 merkte men in het geheel eene jaarlijksche vermeerdering op van 67 of 68 werken en van 92 of 93 boekdeelen. Vooral in het jaar 1828 was de wetenschappelijke bedrijvigheid opmerkelijk, als wanneer men begon de zoogenaamde goedkoope bibliotheken (bijv. de ondernemingen van *Murray* en *Constable*) in te voeren, want in het jaar 1829 vermeerderde het getal gedrukte werken met 222 en in 1830 met nog 78. Daarentegen verminderde hetzelve weder in 1831 en heeft sedert niet toegenomen. Genoemde bibliotheken hebben overigens aanmerkelijk bijgedragen tot het verminderen van den gemiddelden prijs der drukpersvoortbrengselen, bedragende die prijs in 1828 nog omtrent 12 sh. en in 1833 niet meer dan 10 sh.

Het Egyptische parlement.

In het reisverhaal van een Engelschman, die het paleis van den onderkoning te Kairo heeft bezocht, komt het volgende voor:

„Wij werden in de zaal binnengeleid, waar de raad vergaderd was, en verzocht zitting te nemen naast den president, een bejaarde Turk, die met eene snelheid sprak, welke inderdaad verwonderlijk was. De raad, waarvan hij het hoofd is, bestaat uit een verbazend groot aantal ambtenaren en secretarissen, die iederen dag veranderen. In Europa noemt men deze raadsverzameling senaat, vertegenwoordigende vergaderingen, Egyptisch parlement enz., maar welk een zonderling parlement! Wanneer de pacha iets wil verrigt zien dat hij verlangt, doet hij zulks op eigen gezag, zonder het oordeel van zijnen armzaligen raad in te winnen; en die overzigens altijd met zijnen wensch instemt. Begeren de ulemas geld, of wil hij aan het een of ander zijne toestemming niet geven, zonder zulks regtstreeks te weigeren, vervat hij eenvoudig den hoogsten ambtenaar voor het gebouw en de uitspraak van zijne raadsvergadering; hij verwijst de petitionarissen naar dezelve, na haar eerst in het geheim zijne bevelen

hebben doen toekomen; en laat aan haar alzoo al het onaangename en hatelijke van het geven van weigerende antwoorden aan de belanghebbenden. Ziedaar wat het Egyptische parlement is."

Aan een Noord-Amerikaansch tijdschrift ontleenen wij de volgende bijzonderheden nopens de Amerikaansche schouwburgen:

Te Philadelphia heeft men drie schouwburgen, waarvan twee uitsluitend aan treurspelen en komedien zijn gewijd. De derde wordt alleen door de geringe volksklasse bezocht.

De beide eerstgenoemde zijn geopend gedurende het wintersaizoen, terwijl de laatstgenoemde [illegible] gedurende de maanden December, Januarij en Februarij blijft gesloten.

De fatsoenlijke en naar de mode levende lieden gaan gemeenlijk niet meer dan één schouwburg; alleen wanneer zich een groot acteur vertoont, of eenig buitengewoon stuk wordt opgevoerd, wijkt men van deze gewoonte af. Hetzelfde in Amerika schijnt men niet met hetzelfde genoegen als in Europa de tooneelvertooningen te aanschouwen. Dit is al aanstonds te ontwaren, door degenen gade te slaan, welke de schouwburgzaal vullen; een ieder spreekt daar over huiselijke en handelszaken, of over staatkunde, zelfs ook wanneer de gordijn is opgehaald, en gelooft niet de minste aandacht aan het opgevoerd wordende stuk.

Te Boston heeft men niet meer dan eenen schouwburg.

New-York, dat te dezen opzigte meer begunstigd is dan de overige steden der Unie, telt verscheiden schouwburgen binnen dezelfde muren; doch ook hier worden dezelve hoofdzakelijk bezocht door vreemdelingen, wier getal omtrent twintigduizend bedraagt, en voor de meeste van welke de tooneelvertoningen als het ware eene behoefte zijn.

In een Engelsch tijdschrift vinden wij de volgende uit het werk van een vermaarden zoölogist getrokken opgaaf van den gemiddelden levensduur van sommige dieren:

Een paard bereikt 8 tot 32 jaren, - een os 20, - een schaar 15, - een koe 25, - een ezel 33, - een muilezel 18, - een schaap 10, - een ram 15, - een hond 14 tot 25; - een varken 25, - een geit 8, - eene kat 10, - eene duif 8, - eene tortelduif 25, - een gans 25, - een papegaai 30 tot 100, - eene raaf 100, - schildpadden 40 tot 200.

Ter EFFECTEN-SOCIETEIT te *Amsterdam* van Zondag 18 October zijn de verhandelde fondsen tot de volgende prijzen omgezet:

Werkel. Schuld 2½ pCt. 55⅝, ½, ⅜; Kasbiljetten *f* 25 ⅛, ⅜; Perpet. 5 pCt. 30⅝, ¾, ½; Coriten 30⅜, ½; Actien 48⅜; onbep. ditto 41¾, ⅝, 42; Fransche Uitgeste 14¼.

ER WORDT GEVRAAGD:

Een *extra fraaije* PATRIJS-JAGTHOND, een *Reu*, met een *waterstaart*, niet te oud, en *buitengemeen goed afgericht op de korte Jagt*. Adres bij de Uitgevers dezer.

*** De Post van VELDWACHTER in de Gemeente *Zevenbergen*, waaraan eene jaarwedde van *f* 225:00 verbonden is, vacatende, kan een regelijk die gesteld is, dezelve te vervullen, zich ten Gemeentehuize van *Zevenbergen* vervoegen, op DONDERDAG den 5den November 1835, des voormiddags ten tien ure, mits voorzien zijnde van getuigschriften van goed gedrag en behoorlijk kundeoude lezen en schrijven.

Zevenbergen, den 19. October 1835.

De Burgemeester,
J. DAMEN.

*** Bij C. KORTELJE, te Amsterdam, is van de pers gekomen en alom verzonden:

I. G. ENGELBERTS GERRITS, *Napoleon*, in zijn leven, zijne bedrijven en lotwisselingen, beschouwd als een werktuig in de hand der Goddelijke Voorzienigheid. Volgens echte en sommige weinig bekende bronnen zamengesteld. In twee deelen, gr. 8°. Eerste deel . . . . . à *f* 2,90.

NB. Het tweede of laatste deel, reeds ter perse zijnde, volgt nog stellig dit jaar.

Dit werk onderscheidt zich inzonderheid boven vele andere, vroeger uitgegevene Levens van *Napoleon*, daar dit uit echte en sommige weinig bekende bronnen zamengesteld is. Zoo vele hoogstbelangrijke brieven en stukken zal men hier vinden, welke men te vergeefs bij andere zoudemen. Eindelijk onderscheidt het zich ook boven andere hierin, omdat dit werk een bekoopt aanmerkingsgeschiedenis geheel van 's mans leven opvoert, waarbij men zijne zwakheden, merkwaardige en listige plannen, aanslagen en teenschreijige daden geboekstaafd vindt.

Dit werk zal overigens bij beoefenaars der Geschiedenis, letterwetenschappen en vele anderen welkom zijn.

II. MAGDALENA MORIN, of het Beleg van Leyden. Een oorspronkelijk Historisch Romantisch Tafereel uit den tachtigjarigen oorlog; door A. D. VAN BUUR SMEDE. . . . . à *f* 2,70.

Dit zoo wel geschaakten Historisch-Romantisch Tafereel zal ongetwijfeld veel aan veel genoegen gelaten worden.

III. *L'Histoire Romaine* racontée à mes Elèves. Discours par (*l'Empire*) Nouvelle édition revue et corrigée par E. Enschedé Gerzon, contenant dit werkje komplect is . . . 80 Cts.

Het eerste werkje is over het algemeen met zeer veel bijvoegingen, en in onderscheidene tijdschriften gunstig beoordeeld, waardoor hetzelve op vele scholen is ingevoerd geworden.

Met dit 2de stukje is dit tegenwoordig komplect.

De beginselen van plaats- en cursus voor prijzen zullen eerlang verschijnen.

IV. Cours de Lecture pour la Jeunesse, ou Mélange de plusieurs Morceaux, tirés des meilleurs Auteurs, avec l'explication en hollandais des phrases et des mots. Ouvrage destiné à faciliter aux jeunes gens l'étude de la langue Française, par G. N. LANDRÉ, quatrième édition, Revue et augmentée par R. PARLES, Instituteur à Amsterdam. *Première Partie*. à 50 Cents.

Drie drukken zijn zonder den naam des grooten mans, wijlen den Heer G. N. LANDRÉ, welke de Schrijver van dit uitmuntend werkje is, uitgegeven.

NB. Het 2de of laatste gedeelte van dit werkje is ter pers en zal spoedig volgen.

*** Bij A. KLOOTS, te 's Gravenhage, wordt heden uitgegeven en is bij BROESE & COMP, te Breda en bij alle Boekhandelaars verkrijgbaar gesteld:

I. ARKONA, *of de Zegepraal des Christendoms over het Heidendom*. (Een zeer schoon Romantisch tafereel). Twee deelen met titelvignetten. . . . . *f* 5,60.

II. ATAR-GULL. *Nieuwe en belangrijke Tafereelen uit den Slavenhandel, naar het leven geschetst, door* EUGÈNE SUE. *Uit het Fransch*, met een titelplaat . . . . . » 2,40.

» Deze Roman", zegt een Recensent, » is zeer klaar geschreven; de schildering dezer afschuwelijke handelwijze is een meesterstuk op zich zelf."

III. DE BOHEMER en DE ZEEROOVER, of de verschillende Lotsbedeeling; door den Schrijver van *Atar-Gull*. . . . » 2,80.

IV. De zwerm van het BRIEVEN *van den Koning van Polen* JAN SOBIESKI, aan de Koningin MARIA CASIMIRA. Met portret » 2,40.

V. AANWIJZING *tot de kennis der* LETTERKUNDIGE GESCHIEDENIS *der Nederlanden*. Door D. BUDDINGH. *Met tijdtafelen*. Nieuwe uitgave . . . . . » 0,60.

VI. EEN WOORD VOOR ALLEN, *die openlijk voor de waarheid wenschen te strijden*. . . . . » 0,15.

VII. GIL BLAS VAN SANTILLANE, *uit het Fransch van* LE SAGE. De prijs der 3 deelen met platen van dezen vrolijken en karakteristischen Roman, is slechts . . . . . » 5,40.

VIII. DE ADELLIJKE BRUID, en de FRANSCHE REPUBLIKEINEN in ITALIË. Twee deelen met titelplaten . . . . . » 7,20.

IX. WINTERBLOEMEN, *of ernstige en luimige Verhalen voor Gezellige Avonden*. Met een titelvignet . . . . . » 2,40.

X. TREKKEN UIT DE GESCHIEDENIS *en uit het Maatschappelijke Leven. Door den Schrijver van* TROUW EN GODSDIENSTIG. Met zijne titelplaat . . . . . » 2,80.

XI. BEKNOPTE HANDLEIDING TOT HET SCHAAKSPEL, hoofdzakelijk gevolgd naar het werk van E. STEIN, getiteld: *Nouvel essai sur le jeu des échecs*. . . . . » 0,60.

XII. VAN SPALL, DE KINDEREN ZOO ALS ZIJ ZIJN, *of gezellig en zedelijk onderhoud voor de Jeugd*. Met plaatjes. . . . . » 1,10.

*** Ter *STEENDRUKKERIJ* van F. ANDRIESSEN, te Kralingen, zijn tegen INTEEKENINGSPRIJS de volgende gelithographeerde *KUNSTPLATEN* verkrijgbaar:

I. De Kruisiging Christi, naar *Angelo*, groot royal formaat . . . . . *f* 3,—.
II. Het Abendmahl, naar *Leonardo da Vinci*, royal form. » 1,80.
III. Christus als er das Brod segnete, naar *Carlo Dolci*, Id. » 1,50.
IV. Mater divinae gratiae, naar *Raphael*, Id. » 1,50.
V. Miniatur Panorama von Cöln bis Frankfort, s. m. » 3,—.
VI. St. Johannis, naar *Dammichino* » —,50.
VII. Carl Unverschämt, als commis voyageur, von *Maitander* aus Paris » 0,20.

Voorts zijn bij Bovengenoemden alle SCHRIFTBEHOEFTEN, als ook MILITAIRE GEDRUKTE STUKKEN, zoo voor Infanterie als Kavallerie, tegen gunstigen prijs te bekomen.

Een BOEKBINDERS GEZEL, die werk goed verpakken kan, in Bovengenoemde Drukkerij dadelijk geplaatst worden. Adres onder letter F. A., Brieven *franco*.

*** Bij den Boekhandelaar [illegible] te Utrecht, is heden het licht en is aldaar te bekomen:

I. TAAL-WEKEN voor Nederlandsche bij het Onderwijs, door F. MOSSELAR, Rector der Lat. School te Bergen-op-Zoom à *f* 1,50.

II. DE ZANGMINNENDE KINDERVRIEND of School-Liederen voor 3 stemmen . . . . . à *f* 0,40.

III. NEDERLANDSCHE ZANG-BUNDEL, derde Stukje 80 Cents. De vorige Stukjes zijn nog ieder afzonderlijk te bekomen à 80 Cents.

*** Bij GEBRUDERS VAN DER KROE, [illegible] te Amsterdam, zijn met *primo* October van de pers gekomen:

Tw. XII en XIII der VADERLANDSCHE LETTEROEFENINGEN, bevattende behalve een zeer oordeelkundige Recensie, onderscheidene belangrijke en nuttige Mengelwerkjes Redevoering, als daar is: een onderzoek rakende de Geloofwaardigheid van *Richer*. De Parijsche Julidagen. Verhandeling over de beoefening der Natuurkunde, door *Prof. J. van der Hoeven*. Het Ontwaken, een Gesprek, medegedeeld door *Prof. A. Dec. Mr. van der Hoeven*. Sultan *Mahmoud* geschetst. Oude Wonderhoven en Nieuwe Gasmeters. Het Slagveld van Bergerdoin. De Schoenmakers-ondiepte, enz. enz. In een der laatstvorige N^os. komt voor een keurig uitgevoerd, gelijkend Portret van *Jenner*, den Koepokuitvinder, dat hetwelk ook afzonderlijk eenige weinige Proefdrukken op Chinesch papier à *f* 1,— te bekomen zijn.